

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

19 січня 2021 року № 23

**Узагальнююча податкова консультація
щодо перебування у Реєстрі неприбуткових установ та організацій
комунальних некомерційних підприємств, які передають в оренду
закріплене за ними майно**

Питання: Комунальне некомерційне підприємство виступає орендодавцем нерухомого майна спільної власності територіальної громади, що обліковується на балансі такого підприємства відповідно до Статуту. Засновником, власником та органом управління майном комунального некомерційного підприємства є обласна рада. Комунальне некомерційне підприємство є підпорядкованим, підзвітним та підконтрольним засновнику.

Відповідно до договору оренди орендар самостійно розподіляє кожний платіж за оренду майна і спрямовує відповідні частини орендної плати безпосередньо комунальному некомерційному підприємству та до бюджету територіальної громади. Одержану від орендаря свою частину плати за оренду майна комунальне некомерційне підприємство використовує виключно для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети та напрямів діяльності, визначених Статутом.

Чи впливає описаний порядок розрахунків між орендарем, орендодавцем (балансоутримувачем) та власником майна на дотримання комунальним некомерційним підприємством вимоги статті 133 Податкового кодексу України щодо перебування комунального некомерційного підприємства у Реєстрі неприбуткових установ та організацій?

Відповідь:

Відповідно до абзацу другого частини п'ятої статті 17 Закону України від 03 жовтня 2019 року № 157-ІХ «Про оренду державного та комунального майна» (далі – Закон № 157) порядок розподілу орендної плати для об'єктів, що перебувають у комунальній власності, між відповідним бюджетом, орендодавцем і балансоутримувачем визначається представницьким органом місцевого самоврядування.

Згідно із частиною першою статті 16 Закону № 157 договір оренди щодо майна комунальної власності формується на підставі примірного договору оренди, що затверджується представницькими органами місцевого самоврядування.

Якщо представницький орган місцевого самоврядування не затвердив примірний договір оренди комунального майна, застосовується примірний договір оренди державного майна.

Примірний договір оренди нерухомого або іншого окремого індивідуально визначеного майна, що належить до державної власності (далі – Примірний договір), затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2020 року № 820 «Про затвердження примірних договорів оренди державного майна». Пункти 3.3 та 3.4 розділу II «Незмінювані умови договору» Примірного договору містять, зокрема, такі вимоги:

- Орендар сплачує орендну плату до державного бюджету та Балансоутримувачу у співвідношенні, визначеному у такому Договорі;

- Орендар сплачує орендну плату на підставі рахунків Балансоутримувача. Балансоутримувач виставляє рахунок на загальну суму орендної плати із зазначенням частини орендної плати, яка сплачується на рахунок Балансоутримувача, і частини орендної плати, яка сплачується до державного бюджету;

- Орендар сплачує Балансоутримувачу належну йому частину орендної плати разом із податком на додану вартість, нарахованим на загальну суму орендної плати.

Згідно із абзацом четвертим пункту 2 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 157 договори оренди державного та комунального майна, укладені до набрання чинності Законом № 157, зберігають свою чинність та продовжують діяти до моменту закінчення строку, на який вони були укладені.

Відповідно до підпункту 14.1.121 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) неприбуткові підприємства, установи та організації – це неприбуткові підприємства, установи та організації, які не є платниками податку на прибуток підприємств відповідно до пункту 133.4 статті 133 Кодексу.

Пунктом 133.4 статті 133 Кодексу встановлено, що не є платниками податку на прибуток підприємств неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом.

Так, згідно з підпунктом 133.4.1 пункту 133.4 статті 133 Кодексу неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі – неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам:

- утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;

- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону)

містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб. Для цілей цього абзацу не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених підпунктом 133.4.2 пункту 133.4 статті 133 Кодексу;

- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення);

- внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Відповідно до підпункту 133.4.5 пункту 133.4 статті 133 Кодексу постановою Кабінету Міністрів України від 13 липня 2016 року № 440 затверджено Порядок ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру. Пунктом 3 цього Порядку визначено, що створення і ведення Реєстру здійснюється Державною податковою службою.

Слід зазначити, що доходи (прибутки) неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами (абзац перший підпункту 133.4.2 пункту 133.4 статті 133 Кодексу).

Тож обов'язковими умовами перебування комунального некомерційного підприємства в статусі неприбуткової організації є, зокрема, заборона розподілу доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів таких організацій, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб та використання своїх доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

Таким чином, у наведеній ситуації, коли відповідно до договору оренди комунального майна орендар самостійно розподіляє кожний черговий платіж за оренду майна і спрямовує відповідні частини орендної плати безпосередньо комунальному некомерційному підприємству (балансоутримувачу) та до бюджету територіальної громади, а комунальне некомерційне підприємство, в свою чергу, у складі своїх доходів для цілей бухгалтерського обліку відображає одержану від орендаря частину орендної плати, яку в повному обсязі

використовує для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами, такий порядок розрахунків не є розподілом доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників) такого підприємства. При цьому мають дотримуватися інші вимоги підпунктів 133.4.1 та 133.4.2 пункту 133.4 статті 133 Кодексу щодо перебування такого комунального некомерційного підприємства у Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

**В. о. директора Департаменту
податкової політики**

Віктор ОВЧАРЕНКО